

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Medizinische Kollegienhefte - Cod. Rastatt 78

[S.l.], [1523-1524]

In :l: pronost: hyppocr: σχόλια Aug: Schyrpfij

[urn:nbn:de:bsz:31-300700](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-300700)

IN I PRONOST: HYPOCR: X^o Act

Aug: 515 pzetij

Tametsi signora plura sunt q^{na} / Nobiliora
in se p^{ro}gnostica, q^uoq^{ue} Futura in egrotudine
p^{ro}gnostare possunt, de q^uoq^{ue} Hypocri: in istis

3 li: p^{ri}ncipue actus e, v^{er}u^m etia^m noⁿ indit

Demonstrativa h^{ab}et, Na^m q^uo^d si Demonstrativa 7 rest
si p^{re}sentiu^m si^{cut} Hernia intestinat fissura
sup^{er}har^{um} / Sinopis mortu^m cordis indicat,

Rememorativa Quod si Rememorativa 7 p^{re}sentiu^m
si^{cut} ut Urina h^{ab}et filos 7 ramos p^{ri}ncip
to^m rotu^m p^{re}stisse sy^{cut} ut ait Avic: 20:
3:4. ca: 9 7 h^{ab}et signa tangit Hypocri:

P^{ro}gnostica P^{ro}gnost: 11: Quod vero p^{ro}gnostica 7 futu
ra sunt, ut labij motio vomitu^m in
dicat futurum, Color rubeg adparet fluxu^m
sanguinis narium, Digestio wine in
die 4 Crisin in 7 indicat ut ait
Hypocri: 4 ap^{er} 21:2

1
2
3
Triplex q^uo^d Signora gen^{er}ae Gal: 1: t^{er}ti^o
reprobat^{ur} asserit, na^m nonnulla reudat^{ur}, ne
nulla rationis si^{cut} q^uo^d ab exantib^{us} petunt^{ur}
ut ab alui excrementis si^{cut} morbo e in
pectore, ab Urinis aut si^{cut} morbo e in
venis, De q^uoq^{ue} orb^{is} in 2 p^{ro}gnost copio
sig ageta, Alteru^m gen^{er}is signora e q^uo^d
nonnulla salut^{is}, nonnulla vero mort^{is}
sunt, que a dispo^{si}tiona

totius

totiq; corpis petunt & ab operationib; de
 q; in primo p'nost: & ab his q; execu-
 tia sequuntur de q; in 2 p'n:
 Tertiu aut & aliud gen; qd Crisi adiacet
 ad qd lig; nonnulla ex alijs: 2: signat
 gen; valeant ut in p'p'iu & p'p'iu
 gen; de q' in 3 p'nost: copiose habet:
 & Gal: 3 Criseu ra: 2: & Hyppor: 2 Reg:
 Ant: 47: & 2 a Cap: 12 R.

Subitas q' in morbis tras mutationes q's
 Crisim sine iudicio uocant; si uelis p'no-
 strare necessario tibi I p'ncipiu & a seors;
 ac staty h'c p'gnitione, na Medici Hyppor
 trahra. arte digni e offitiu futurum sta-
 tu prognosticare tu ois uith; rone; ad q;
 statu inspiciens insituat, ead; rone p'ncipiu
 morbi atq; augmentu no ubi ia p'feta
 st & multo anca p'statat agnoscere. qua
 p'gnitione adseq; ex equitudine forma
 & omni tpe & circuitu p'portioe atq; etia
 ex mox adparentib; / de q; hyppo: 1 cap:
 12: Na quadia no adparat uestrigiu
 digestioe ta diu morby e in p'ncipio
 qd Hyppor: 1 a cap: 22 & 24 affirmat / &
 Gal: 1 Criseu, cu uero digestio incipit & p'
 gradit & abntia maiora sunt in aug-
 mto e equitudo, q tu exsiste rorta
 sunt & amita st in sumo in statu e
 & equitudo, in 1o tu. copiosa fit euacuatio
 morby

morbz destinari incipit: ~

① tō morbz aut ē longus aut ē brevis

Brevis, que nos acutū nocens, Celsi

Solet terminari, Longa vero paulatim
sumit. nā Secundū Gale: 3 xproiōw ra: 16 p
morbz mutatioz dūc, ut n. subito ad sanitatē
veniunt, et moriuntur subito, et paulatim: Hip
utruq; gtingit et mixim. Quas mutatioz
Celsim rōi nāc adpellare possumz, proprie tō
solū mutatioz subitā ad sanitatē Celsim voca
mz qz Celsus aliq; ineferte aliq; male.

De acutis ergo morbis Hipp: in li: pnost: aut qst
Hic ē in 14 die infra Hyp: smāz 2 apb: 24:
7 de hijs q ex acutis fiunt qst Hic ē 40 die
sūz hyp: 1 pnost: 7 7 4 apb: 36. 7 Galeng in
Comētō 2. 1 pnosticorum

A dispositione Capitis orditū 7 dispositione totius
corpis, ut Gale: A capite ossis nā 7 hoc est
totius corporis nā est.

- 8 -

3° 4° An: 1° 2° 3° 4° 5° 6° 7°
pōit nāc
anathōmā. 2° tūc
Sis spāng ex
manione 2°
mōtat

Vas acutū sit p p rēlorz nāc 7 uic
tūc debilitatē, totuoz fit p p spā
mū, difficult' aīcē attrahens p p
magnā rēbori 7 rēbz uicē p p
4 latiorē, nō stēmitās motz fit p p
5 debilitatē sensz, fluxz aquē rēborē fit
p p rēborē uicē dēfēctū, p p nā
6 emittens sanguinē fit p p p p
omē sanguinis in interioribz, p p
7 mundificationē frustra fit p p uicē

notz

noti mebroff repletionē

9

disposi-
nes
aloz
gilantū

In oculis vigilantū considerantē
pfunditas et firmitas ut hinc fletū aph:
cū lunā effugiunt, pariterq, qnti-
tas, pminentia, color mutatz, lippi-
tudo, instabilitas, tremuli, et hor oia
in aph: 13, et mazio palpebrat / et hor
in aph: 15: Firmitudo instatū et hor
Epid: aph: ultio. In oculis vero dormi-
entū consideratū adparentia albedinis
et hor aph: 14:

Causa oiz illorū ē uasometria equitudo
et maxie in principio aritoff ma-
bort adparent na et textu Hypoc: de
principio intelligit

10

Et si lunā effugerint / et aph: debi-
litat uirtut uisibilis sine lesione in-
strumenti. Nolentesq, aph: defectu
uirtut retentū ut 4 et Cap: 52: et I epi-
dimiaz 15: et 8 epid: 12: Atq, foras.
aph: rasu neuroz. Et uerū / et hor aph:
omninoz, ratorū nālis extintioz. Ii
pitudinē / aph: indigestione ubi

13

Medro qz pty nāz p pta qz rōz deside-
rara debet / qz hor aridens sit aph:
debilitat uirtut mouent palpebram

14

Et hor oia sunt aph: spasmū et rator
et extintioz

15

Derubitu boni describit / nā oīa illa
 significant bonitatem virtutē q̄ tolleret
 corp̄q̄ sicut humiditates corp̄is nō
 nō esse exsiccata / nā oīs nimia ex
 siccatio in morbis acutis mortis signū
 est / hoc q̄ Hippoc: in aph. testat̄ ē
 ubi dicit Melig ē fieri febre in spe
 mo q̄ spasmū in febre 16

Antraxina 3^a 4ta part. 1. ca. 17.
 Antraxina & Carborum Ariabio nō
 Alchorin vocat, quare nulla dicit̄
 ipse nisi Carborum & antraxine ponit
 quōd oēs alij doctores, Nā Gemilis
 Thsing, Petrus de lacernata & Vigo
 Carborum & antraxine solū 3^m magis
 & minus differre dicunt, Nā antrax
 ista sonat p̄ a ma magis venenosa, Carborum
 sic pestilens vero remissior venenositatē esse affirmat
 In rei v̄ veritate nulla ē dicit̄ qz
 id sonat Carborum latine qd̄ antrax
 gre, - carbo. Est q̄ Carborum ap̄
 tal: ad similitudinē adusti Carborum
 carbonis, qd̄ maxie in m̄tibz em̄

ista sonat p̄
 sic pestilens

Corz }
 Carborum } emūgit sex } affelles
 Epaz } } aureos
 } } mquina

d'vys

Horijs sit ^{per} raris laxa glandulae
 q' itlic ^{est} et si Carbunuli Triphores, qd
 in si nigri et si a ma melanxolosa ac
 dusta et si otog alijs peiores, qda si Circu
 ni et Luidi et si a ma Cholera et si
 p'ioribz paulo sanabiliores. Quind si su
 bei et si a ma sanguinea et si otog salu
 britati pximiores. Cu q' aliq carbun
 ulu segtd febre, aut febr carbunulu
 mortz sig^{at} qz indicat mag corrupta
 ne venosa ee in venis q' facit febre.
 Si vero solu rone validitat Carbunuli
 Carbunulu segtd febr no est mortale.

Hoc vero textu hyp: de oi apge ulcerofo
 fluere sig^{at} debilitas virtutis q' corp
 caloz nalis, q' eximio indicat q' Coloz
 ros virida Circinu et Luidu.

De OCVLIS 25.

Oculy ex 10 partibz facty et 7 sz humoz
 et 3 humoribz, Visus tu no est nisi
 ab una parte | a Crystallinoz humor
 alij vero q' partes ad hz humor
 utilitate creatz s: Humor crego
 Crystali

Artes
Surg exis
Artes exte
sig, hor
dite his
apb: funda:
me;

Crystalliny I organū Visq, in medio
puritat. positq ē, Vitree humor a
poreiore positq ē vitreo liquato sitis, q
in cristalliny eget nutrimento nutritiq
qz maxie ei sitis ē in sta, Albugi
neg vero sitis albumini cui ab ante
riore positq est ad humidand Cris
tallini qz vitreeq immesū unq, Tres
q° humore q an humidatq albuginem
Cornea h, q utilitas ē Crystallini
defendere ab inimicis ab extra e
veniantibq. Vinea, mittat veniat q
Cornea parat q Crystallini a cornea
defendat at Lume regget. Cornea
Arina, q utilitas ē ut totū oculū alligat
ropiatq lacrimas oculū moventes, Tres
Humore q humidatq vitrea q
h, q utilitas ē deferre ad Crystalli
nū a cerebro sanguine venatū q
viale qz plena ē venis q arterijs.
Secundina, q utilitas est qz ubi nā detri
neat q Silyros, q eas ē utilitas in
p dita, sed tertia q Tela Aranea de
ultima tenuitat est q opit ex porem
medicinali Crystallini humorū admō
tebe textorie. Humor q° Crystalliny
I organū Visq sitis ē humini lūidū
nū q° qinnatū, qd etiā in aere ex

Reverio
Vena q moribq.
in vena q acrio.

Trinseo

transire q̄ immat̄, Si vero occupat
Lumē visibila humiditati crasse aut
nigre q̄ tribet r̄q̄ penetrare
exteriorē, est in q̄ imaginat̄ exterior
s̄m̄. māz illig humiditatē stant in
facie illig Luminis visibiles 7

DE SPI
RITV:

Quāvis Gal: in li: de malitiā antrelitus
7 Aut: in 10^a 3^a part: 1 ca: 7 7 plus
res ponant antrelitus mali sp̄s, Hypo
porzi: in s̄it solū point bras mali
ābelitū sp̄s q̄ in equitūditib: autt̄ q̄si
derant̄ / 7 s̄it Antrelitū frequē 7

Frequē

rardus, Frequē ergo, Aut ē magis
7 s̄it inflammationē in mētib: s̄it
libg s̄it^{at} / q̄re multū aērē 7 frequē
infirmitū adratit / q̄re magnā
necessitatē refrigerij, Aut est parū
7 s̄it dolore uehemētē indicat / 7
magno antrelitū q̄ reuāt̄. Si in

Tardg.

lit antrelitū Tardg, Aut ē magis
7 s̄it alienatiōē s̄it^{at}, Aut parū
7 s̄it ratorū nūlis extinctiōē s̄it^{at}, za
hōm̄ q̄ etiā frigidū cōditō 27

is manifesta euacuatō q̄ fit in die Critico
in morbis autt̄ / quā infirmitū seq̄t̄ bona
tolerantia 7 uirtutū bonitas s̄it s̄it^{at} in
fiānis aliqd̄ boni / s̄it de q̄reio.

DE SV
DORE

Sudor ē s̄it^{at} meditorū s̄itiaz sanguinis aq̄si
tas. Cō cā p̄cipue Quinq̄ ē p̄nt.

Mate:

Materiae sicut multitudo ut et aph: 41 Sudor mitigatur
 Subtilitas materiae, Vellemus utiq; expulsi
 sine, Mollificatio retentive / q; ex defectu virtutis
 tum vivat fit / q; exim sinuosis segtis, Est raris
 raris, peior 2° sudor fit q; ppter retentivam
 fit mollificationem, quae sudore segtis oij virtutis
 debilitas fit eod; modo Judicium e de oi alia
 emanatione

§ Cause frigidi sudor

- 1 Sudor fit frigidus, primo propter
- 2 ppter resolutionem spirituum, et est mortuus. Secundo ppter multitudine
- 3 rudine materiae et caloris parvitate. Tertio propter occupationem caloris.
- 4 nra materia.

4 Quarto ppter generales caloris privationem.
 Quia calor naturalis agit in humiditate corporis et vapor resolvit resolutionem completa, tum per totum corpus sparguntur et fortitudinem naturae per poros expelluntur.
 Vide Galen: li: 1 de duob; Criticis.

peior in Cervicibus q; aut resolutionem spirituum
 sicut aut magnam cerebri repletionem
 de 9° Hipp: 4 aph: 38: ~

Inflatio venter in egritudinibus an
H 7 panitas gpliationis vj / rñ soluc
tionem ventris / signum est mortis / pri
pus rñ in eo adparet pustula ampla
coloris fulvi. Her Avic: 2° 4° tractatu
1: cap: 44. H 7 2° ad Hippoc 2° p
nost 29 7 25. 7 2: aph: 35: -

De Aph: 2 colligantia diaphragmatis
stomachi 7 aliorum membrorum in cerebro 7i

DE APO
STEMA:
TUBVS

Immo aggeria validum de quito est
area membrum validum / de tanto 2° p
sig 6° hic textu loquitur de apertis epa
H 7 splenis, ubi operatione faciente apert
epatt purosia 2° apertis splenis hic
ondit Hippoc: / purosia: tñ est si abo
inflamante latera

I

De aggeria Hato aut resolutione aut
matione aut soliditate, Si Resolutione
7 sic aut sensibilitate ut quido nra rali
nali subtilitate 7 de die in die aliqd
expurgato, vel superuenit fluxus sangui
nis nariu 7 suctos ptens 7 rñ
in membris nalis e dieo 20: ut hic
in psem aph: In membris vere

scabitis

spūalibz e dies: 14: ut 5 aph: 9.
 Aut insensibili resolutione terminantur
 ut quā mā appat p se et maturo
 2 bñficio ex toto enaporate. Si Maturata
 collectione et fermentatione, tunc mā calori
 nali nō obedit nec subito ab ipso nō
 et, nō subtile resoluat et hoc qd rasi
 ē remanent, quē nō mā vivit in
 sanie bona, si vero morbz vivit in
 putredine quæritur, et hęc istis terminis
 nonis In morbz spūalibz e dies 40 ut
 5 aph: 16. In morbz vero nali bz longior
 indiget tēpore ut 2 pmo: 59, Si vero
 3 Stitiositate tunc omno subtile resoluat et
 hoc qd rasi ē indurata, 19 hęc hō
 oīz longior.

34 35 37

Febz ardens / phrenesis / Aggrata epate
 et splenis utilit p fluxu sanguinis
 narium retrahat, pleuritis vero medio
 modo, et Aggrata q sp in epate
 Gippo / sudore / Urina / et fluxu sanguinis
 narium utilit contrarij solent, Quæ
 vero sp in eis grano ejectione
 pleuritis / Vomitu / et sudore utilit re-
 tirare solent, Et ad Crisim q fit
 et fluxu sanguinis narium 3 requiritur

Equitudo

prodest: 35: **S** multitudine sanguinis / Caliditas multa
7 uirtu fortis

36

expositio molli exite : flegmatico Terminari. s.
fluxu sanguinis narium s raro) pre-
ditff. s. calidus.

expositio molli exite Terminari s. Crisi tardiore
Preditff hitig x sine periculo / qz in aggrat-
by calidus hitig resoluunt 7 pty calor
nalis magis qz extermita uirtu rone
maiorq doloris

38

De quo aggrata a mebris calidus
ubg st remora de tanto ming
colligunt sanie s potig puerelime
pp calor primatione, si uero gntat
sanis pp ead etia ras tardius
gratio

41

Intilit. recitat aggrata q sp in
supbar uentis mae 7 uisra q
fluxu sanguinis narium, Vilit uero
recitat q fluxu sang. narium aposte-
mata epatt 7 splenis 7

42

Quanis calens sunt apb: de apor
sternatb: q st extensa sunt supbar
sue uene aut q st in lacertog

e

et sup. utriusq. intelligat, Vinceretate
tm est meritaz qd etia Hyppor: in
3 pnost: ondit in loco sz qo de an
gina agit, Cause namq. que ager
ma qd in interioribz e extra no
adparat sz... Gal: in comento istig
apb: 7 Alexand: comento 10: 2 Epid
7 Hyppor: 6 apb: 41. Quatuor e pna
debilitas sz expulsione virtutis / virtutis
tas ma / ~~grossitas~~ grossitas ma / 7 sz...
Indo panniuli retinetur sanies.
Quod aut Hyppor: agyria anti rapit
laudat ideo est / qz anti rapit in
illis agyriaz e bonu 7 una signide
mostratiu demostrentur fortitudine
virtutis 7 paritate ma, Sed e mala
ex parte ma qz agyria anti rapit
sz st de maligniore humore, vñ
etia maioris doloris / de qo Hyppor:
2 Epid: 10.)

44

Et in his agyriaz q sz in Syphar
ventris aut fit ab ext tm 7 e ma
lior, aut ab infra tm 7 e mala
qz sanies fundit ad intestina aut
ad Stomachum, Aut ab ext 7 infra

fit

Simul 7c pes: per. duplicatioꝝ no-
numeri qz nã no e long a q^o
incipiat gnãre ramẽ. 45

Consule Gal: li: de Spermate 7 in
fontento sup sunt apl: de albe-
dine sanies 46

IN SECUNDVM PRO =
EUSTICORꝝ LI:

Hipp: exposi =
tio A: S:

Nudã fit hys
ab ipis in per
hãtã opar.

Stat 1:
libri
stat 2:

Hypocr: in 1 pnost: li: p̄cipue signa
a dispositione r̄p̄is sumpta p̄osuit / 7
ab excrementibꝝ in gbg nã adtediã di-
gestio, Similit̄ a q̄litate mutata in
exterioribꝝ, 7 ab opatione lesa, plura
tñ alia h̄is adiungit. Quod idẽ nũ
in 2 pnost: li: facit, In quo p̄cipue
de excrementibꝝ particularibꝝ in gbg atediã
h̄ digestio, 7 q̄ illa sequunt̄, loq̄t̄. plura
ed tñ h̄is incidentalit̄ adiungit. Vbi
in p̄missis de hydropis: loq̄t̄ / q̄ exme-
bis autẽ fit, nã Hypocr: in li: p̄nost:
nã loq̄t̄ nã de morbis autẽ 7 de
h̄is q̄ ex autẽ fiunt, 7 q̄ritudo e-
q̄ritudo e q̄ritudo nã ut 2
apl: 26, 7 6 apl: 13 7? Sic e q̄ritudo
e q̄ritudo

egritudine perorata ut sint 7 6 ap. 16: v 43 7i. Et Hydrophisis magis fit nisi ex nonumato acuta in virtute generata sanguinis (ut magis Gal.) q est in hepate, que hydrophisis fit ubi epas lacerat ut p q essentia est colligantiam, 7 sint, hinc plures possunt esse hydrophisis rae, app. tu sint pique de hydrophisi q fit ex resolutione calor nat. intelligit, q e mala p via signi 7 rursus / qz in facta e p p resolutione inat. calor magis indicat. Et hydrophisis e mala in acuta 7 febrili egitudine qz no fit in p p in magna qria egitudine acuti / qd s e malum (ut magis Hyppor: 2 ap. 34) 7 hinc plura sunt membra qbz lesio p colligantia etia ~~colligantia~~ epas in hydrophisi fieri et / plz in hoc fit a lesione stomachi / intestinott / renu / 7 splenis p p venas maiores qbz hinc membra in epate sunt colligantia / qd Hyppor: hinc etia tangit tu dicitur ex p hinc 7 subis / ma 7 via hinc inferiora vena intelligere debentur

I
Aphorif.

Aphor: hinc p[ro]p[ri]e de hydrophi n[on] sola
intelligit[ur] / q[ui] fit r[ati]one app[er]t[ur] intell[ig]it[ur]
mot[us] aut m[er]it[ur] 2

Hic aph[or]i: aut imprimis de r[ati]osa h[er]e
dropisi tractat / q[ui] fit r[ati]one ap[er]t[ur]
m[er]it[ur] e[st] p[er] h[ic] 3

Vbi e[st] m[er]it[ur] h[er]e 7 sanguinis
ibi debilitat[ur] v[er]t[us] defere[re] 7 mot[us]
q[ui] deficiente quia fuit m[er]it[ur] 7

Qu[ia] Corp[us] n[on] h[ab]et e[st]e r[ati]ditat[ur] neq[ue]
malle et lene est sicut o[mn]ia m[er]it[ur]
ponderosa s[un]t 7 n[on] h[ab]et adpar[er]e color
livid[us] mixt[us] n[on] colore viridi / s[ed] m[er]it[ur]
h[ic] indicat / q[ui] debilitat[ur] o[mn]i[um] v[er]t[us]
v[er]t[us] s[ed] at[er] / n[on] n[on] una v[er]t[us] l[es]a e[st]
m[er]it[ur] est / p[er] h[ic] si d[ic]it[ur] l[es]a / p[er] h[ic]
vero ubi e[st] h[ic] l[es]a. 8

Mali colores m[er]it[ur] advenit[ur] aut C[on]s[er]v[er]
re aut s[ym]ptom[ati]c[is] / Si exire tunc
videt[ur] e[st] suffic[er]e 7 s[ed] a[ct]ione bona
7 e[st] s[ed] a[ct]io bona n[on] s[ed] una v[er]t[us] fort[is]
remanet 9

S[ed] p[er] h[ic] n[on] m[er]it[ur] q[ui] r[ati]one / q[ui] h[ic] m[er]it[ur]
maxime nervosa sunt. 10

Somn[us] e[st] impotentia sentiendi causata

ex

vide: 2. 4x evaporatione nutrimenti astringit
apls: 1. ad cerebrum q. vapores a frigiditate
Cerebrum cerebri intrasati desiderando obstruunt
meatus spirituum animalium, 7 ideo somni
sequi nra vaporum est causa ipsa, 7
hic apls: intelligit de consuetudine q.
sequi nra somni

Die no impediatur 7° q. s^o at bonitas
digestionis / bonitas cerebri 7 bonitas huius
motus

DIGE = Digestio est bona p. mixtio humidi
STIO: quiescentis cu siccitate causata a calore nra
superius fluxum

- 1 Prima digestio incipit in ore, fit in
 - 2 stomacho, 7 completur in intestinis, Secunda incipit in venis Mesentericis / fit in epate, 7 terminatur in vena magna,
 - 3 Tertia incipit in venis majoribus / fit in venis minoribus, 7 adhaerentibus
 - 4 in minoribus venis hactenus. Quarta incipit in orificiis minutis: venarum 7 in partibus membrorum fit, 7 in membrorum sicut hactenus. In extremitatibus parvas venas e humiditas inanimata, In membris ipsis e res, In corpore partem, qd 7 artus
- nutritio

nutriens. e., est Cambiu. Gluten
 vero e. inty in mebrs simplicibz
 a p. immisio natiuitatē et g. ratpit
 ex spermate, Est in nutrimento est
 duplex supfluitas terrestris sz 7 aq̄a.
 Aq̄a in epate 7 uentē separat@ 7 vici-
 nā expellit, Terrestris vero in sto-
 macho 7 intestinis separat@ 7 ege-
 stione expellit, qz egestio nū aliud
 e. nī terrestris ribi supfluitas.

In alii extremis nonē q̄sideranda
 sunt, Subā sz An egestio sit ligda, molles,
 dura, mediocri, lenis, aspa, equalis,
 inq̄alis, mixta, Quantitas, magna,
 parua, mediocri, Color, albu, niger,
 viridis, diuersi, fuscus, ruzing, minimus aut
 remissior aut mediocri igneg, Forma
 inflata ne sit an nō, Sory 7 Sori prima-
 tio, Odoz, Hora, Anticipans post-
 ponē aut media. Itē q̄ntitas
 7 q̄litas nutrimenti. De q̄bz sibz hir
 Hippocri: 7 Gal: li: 1 de Crisi: ra: 11:
 7 Auen: 2^a primi ra: ultio 7 2^a
 quarti ra: 77

13

Fieri nō p̄t ut egestio sit nialis lēis
 stomacho et intestinis, sed fieri
 p̄t

potest quod egestio sit mala / atq;
neq; stomacho neq; intestina sit
adfecta / qz supfluitates oij me
Et p egestionem purgari pnt /
hoc mediante epate ut inqt
Galenus.

Digestio mo = Ppt duxit rursam rigo no penetrat
boz naturalit ex stomacho 7 intestinis ad epat
a q ad eqli prima rone opilationis 7 tunc egestio
ta) redutio) ligda egredita cu sonitu, Secunda
e debilitas intestinor 7 stomachi
tunc egestio ligda egredita sine
sonitu

Quarumq; humores bonos purgans
vero malos / 7 in evacuatione
purgatione cu e nimio multa sunt
pio timida est. 14

Egestio e ribi supfluitas / ergo post
digestione bona, 7 post gelata dig
stione opti: repleta vero digestio
sit lura 7 xima 15

Digestio e ad eqilitat redutio qz
e ligda densa 7 ex dta ligda ad
pinqta Cusi fieri dt qnd ex
na tenui apud Cusin crassa fieri
dt 7 c 16

Cu res alba cu re nigra unita
7 20

et res alba maior quantitas est quam vitri-
na tunc fit color subviridis qui mixtio
est in stratione, ergo strationis color naturalis est
color subviridis 17

Quod fortitudine non significat. Vermes namque
difficultate expelluntur et 18

Egestio lenis aut est parva aut multa, si
parva et alba liquefactione adipis facta
a validitate ignea non magis malitiae significat
Si vero parva et vitriosa, tunc validitatis liq-
uefactionis adipis est maior malitiae aut
quod adips liquefactus est omnique, si vero
egestio lenis est multa digestionem significat
Sic etiam si egestio est viscosa, et parva
magna validitatis indicat, si vero multa
viscositatis materiam significat 21

Quod significat liquefactionem, adustionem,
purificationem et coloris puriorum 22

VRINA est superfluitas materiam aquam que
in epate et renibus ab ipso separta et
destinatur ab Hippocrate et Theophrasto quod
sit coloratus sanguinis et retroact hu-
morum de naturae actionibus na-
tum, et Aegidius urinam dicit esse serum

Sanguinis

23

Sanguinis & stibila liquora aliost brum
 in epate generant, Et in magna sit nra
 etati & dietę diversitas, magna
 erit uringę diversitas in sba colore &
 hysposi, Quare fallax: e Vringę in
 diuim, nec medię unq; vinas indic
 re de nisi opt: de equitudine, nra etati
 & dieta infirmi fuerit informatę, De
 qbg oib; lig medię informatę fuerit
 nilominę in fallax erit uringę in
 diuim, cum tot sint in indicadu
 urinis gditiones obguandę in reb; eti
 extraneis, q; in obguatę fuerit uringę
 dispositio; recte nō oportet, ut inq;
 2. primi sunt Auir: Et hę gditiones ab Auir: qd
 2. dote: 3. / site iā a medię nō obguatę, quare
 ra : 1: / unq; recte de Vrinis indicant
 nec recte induare pnt (& sit
 necessario in firmos desipiunt, qui
 ad nos ipsi ab infirmis desipiunt.
 Condicio vero qd Auir: posuit s
 18: I est qd vrina sit prima q; colli
 gita: 2 qd nō pmeat longo tpe

3 qd no

3 qd no sit ex mite respuata.
 4 qd no sit illig q aqua no bibit 7 rige
 bu no gredit. 5 no sit illig q in ribo re
 tinget atrept. 6 no sit eg q extra
 ora retingete infererit. 7 no sit
 illig q pharama assumpserit.
 8 no sit illig q se motibz aut op
 atibz aut dispositioibz extra naz
 exeruerit. 9 qd no plz una hora
 f maneat auteqz inspirat. 10
 qd sit integre collecta. 11 qd no
 inspiratf statf p g emissione s ru
 resederit. 12 no tangatf frigore
 sole uel uento. 13 no colligatf in
 nase ubi alia fuerit in eo prig
 abluto. 14 sit collecta in nase p
 uio nitido nitro et cristallino. 15
 aspiratf in die clara sit in qd sup
 ea no cadat radij solis. 16 Urina
 in infantibz 7 puerz parū s^{at}
 17 an eximioz spissioz 7 distanti
 clarioz. 18 p^{uo} s^{at} sup disposi
 tioibz epatt uenatf 7 uiatf uir
 ne. Et istf etiā qd inoibz obfua
 re fallax in indioū urinz ^{et} p
 qz quibz signa urinz sup digestio
 7 indigestioz

c

7 indigestionis sitz morbus est salu
signum / no in oportet iudicare de
morte in multu bonu signu in
urina adpareat / neq de vita
in multa bona signa in urina ad
pareant, in urina possit ee bona
ubi infirmus tendit ad mortem /
urina est ee mala ubi infirmus
tendit ad vitam, ut inq Avicenna
2^a quarti ca: 80. Quod etia Hippo
sit in 2° proost: li: inuere in
det / ubi concludedo urinae mag
dicit, Et rancens est ne uesige
uicio rapiat 7i qd: facillime
medicis in iudicio urinae descript
in tot sint res q urina alterare
pnt, Quare diligenti pstrutata
indiget medicis antiq urina
iudicat, Et no est possibile qd
medici possint describere urina ab
lute bona 7 naly in colore fca 7
vposacod in colore etia p hede sa
no in urina naly debeat multu
sig^m diuersitatq naly etatq dietq
et sexus / Quare met ab Hippocra
met ab Avicenna: urina naly in sa
describit, sed solum q sit bona
urina

urina ^{suavis} aut digestionē aut
 indigestionē / morbi aut salutis in
 equitadinibz, Color in Urina nō dī
 ē tante ritimitatē quāte ritimitatē est
 egestio, in Urina sit supfluitas a sāg
 uine separata, q̄ in aliquatit a supflui
 tate tolerata ē mundificatus, v̄ in Urī
 na totū 7 res a Medico considerant
 Color s̄z, s̄ba, Claritas 7 Turbulentia,
 hypostasīs, q̄ritas, odor, spuma, totū
 medicorū s̄mā rectiora s̄t signa q̄ su
 munt ab irosocō q̄ oīa alia signa
 q̄ ab alijs ō rebz sumunt: Quare
 Hippoc: ab hypostasi hīc incipit in q̄
 considerat s̄ba, q̄ritas, q̄litas, situs pa
 tiū, locus, temp̄ desensus, forma q̄
 mixtionis. Auirema Hypostasim
 vocat oē s̄bā q̄ est spissior essentia
 q̄ sit aq̄sitas 7 sit hypostasis q̄
 met, ampulla, gramula, nubercula
 spumā, s̄mā, pinguedine, r̄simu
 sanguine, barana, pilū, furfuris, r̄
 noides, squama, partes atomosae
 sperma, timera 7 sedime, Hypostasis
 in exuria s̄z. n̄tōr, Medico s̄mā
 n̄t aliud ē nisi 3° digestiois s̄c
 7 fluitas, q̄m̄ Urina expellit r̄o

Sidet

Vide commentum
ultrij 1 p. 108.

Galeni q. 9. li. 3
de Crisi

Consule latus
Geminus super
Egidium

Sidet. Talems vero videtur ad IV de
ca. rem q. refugit nāz ut opet
in ea ex ribo apud quersibne
sua ad sanguine 7

Tales m. hypostasis gelta diges
sz. at 9° 7 breuitah morbi 7 salut
infirmit, de q. vide 4 aph: 71

26

Etsi m. hoc e. tenuis et nimis
crassa plg ueritate hinc aph:

27

Tres hypostasis spes tangit hinc Hypo
ratis, Furfurca sz Squamosa. Sca
petaloides resolutiones, 7 mmsala
ginnosa, 7 gpatioy variado dicit
1 Mulsilaginnosa ee mala / qz fit ex
uentositare crassa p mixta humo
ribz sz fit liqfatione carnis 7 adipe
2 sz. at, Furfurca aut peiora dicit
qz fit ex adustione 7 abullitione
sanguinis crassi 7 ex liqfatione
7 ea, ut inqt Gal; diuersa sorte in
liqfatione est ut imprimis liqf
adipos uerens, dein adipos amig
7 durior, postea raro uerens melle
post qua liqfit rardura / postremu
uero liqfiunt membra radicalia
3 ut sz tunica uenae 7. Squamosa
uero pessima dicit / qz fit ex
liqfatione

liquefactione membrorum radicalium

perador
lana)

Peraloides resolutiones aut si albi color
et resira mundificant in si sine fe
bre. Aut ubi color et sic aut si
in odore malo et a remig memu
ut et aph: 77. et 81: aut sine odore
et sic ex adustione sunt. Aut sunt
fusi color et squamis sitantur tunc
membrorum radicalium sicut liquefacti
one. Furfurosa q^o mala Squamo
sa perior / Cinnoides vero resolutiones
possunt, et Squamam si subtilior
foc furfures vero spissior si sic ut
ingit Gal: li. 1 de Crisi ca: 12.

Cinnoides aut ubi illis maiores et
multis fundit a membrorum sic aml
lunt, que etiam tenet etiam febris
speci s^{at}.

28

Qu humor coleris itig resoluit virtut

31

Hypor: hinc describit vima indigesta
in aliis signis bonis que resit enar
nationis no spanda est / si bn resit q
versiois, hinc qq dicit Hypor: apper
ma futurat sub dialpagnate ergo motu
de q^o loq^o a frigida e ma, na quo
morbo e a calido humore Crisis

et appemate

et apostemata fit in superiorib. corpis
 partibz, si est ab humore frigido
 Crisis et apertata fit in inferioribz
 corpis partibz, si vero humor magis
 fixatus est Crisis et apata maxime fit
 circa lactea

34

In utroq. sexu. et f. et m. pessima. si
 actio nimit / ga in febre et...
 declinatione Urina nigra adparat et

33

VOMI
TVS

De qualitate Vomitus loquitur et
 quantitate quibus in 1 aph. et fit qz
 hoc qd vomitu expellitur no a
 bono et digestionis sercuntis quibus
 egestio et vicia. Et qz fit in Stom
 cho plegmatico et tincto humor / q
 qu in alijs humoribz vomitu expel
 Bonu est signu qz sig. corpus
 neq. nimia frigiditate neq. nimia
 caliditate est affectu, et non etiam
 sit humor no nimis spissus est
 et simplicitate. et alioq. humores
 superior. Aug. legebat melior est.

38

Membra sunt et vicia sp. et nobiliora
 membra membra vomitu, que etiam
 plz sunt / et ad illa membra plu
 res sp. ductus et

Adid
et colu

Color porrealis dicitur validitatem & corruptionem sibi in stomacho sitis corruptionem colere in stomacho epate et venis sicut, Color niger mixtionem colere pure significat, Viridis vero color ex mixtione colere nigrum non pure sit, & tuberculosus & extimulatio notat.

Quoniam in hoc nomine colorum sunt mixti non tamen ex hoc arguitur colorum & frigoris & humiditatis quod sunt tales colores sunt & finales 39

PVTVM

Hippoc: sic de indicio morborum per rationem loquitur et egrotudines & sique sicut a medicis & iuramentum Alma sicut Tussis, Sanguinis sputum, pleuritis, peripneumonia, Empyema, & throsis, Et quoniam morbi interiorum ventris egestionem & morbi ventris urina, sicut morbi pectoris sputo indicantur, in quo etiam digestio & indigestio considerantur, aliter tamen quod in urina & egestionem, quod digestio biliaris considerantur: I: in quibus est preparatio nutritiva ut quarta tamen in hanc nutriti & a medicis immatura vocatur digestio: II: in quibus est preparatio humorum ad expulsiorem, de quo Hippoc: 1 aph: 22 loquitur, Et hoc

Digestio

Salina
qd.

digestio etiam in spiritu considerat, in
vima vero et egestione prima
et sicta egestione considerantur
Et in Hippoc: de spiritu loquitur salina
1 no debemus intelligere / qz salina
2 humoris aqritas, que ei int adm
3 stitit ex q^o maturatio et immaturatio
noster possit / sapore in ex sapore p^odit
humor est, spiritus vero e humi
ditas seu superfluitas humorib: mixta
7 q^o maturatio sumit. Betaria acti
dere et ut nequeat tussiendo
ta qz expuat alij ob lentu crassitu
humore alij ob tenua id facere uide
tur, siquis tenuis humor in suble
to int tussiendo a spu diuiso refluat
lentus aut bene rassis difficulte effertur
ut pote q no ta facile a corpib: qoz in
party e abstergi neq etia ab omne
rent se9 uolentia impelli et sine
neq nimis tenuis neq nimis rassis
spiritu eipitit digestu ce sicut i ad
pulsionem preparati 7 egale, Quare facit
7 sine ualida tussi expuit, Et in
digestione in uomitu no gderant q
7 nimis tenuis rassis lentusq humi
Vomitu expelli ent si salte corpa sine
in p^o humerata ut dicit Hippoc: 4
apb: 13 .i

si bonu est / qz no solu sz at... morbu ee
a benigno humore sanguine sz uerum
etia sz at... illu morbu manifesta reso-
lutione terminari sputo sz i

Quo adparet sputu sub sanguinatum uel alio
colore etia turbatu cu resatione dolori sz
resolutione appgt. sz at. / si uero dolor cu
sputo qruing no minuit sz p multitudine
na ma sz at

44

52

Hic textu querit cu aph: 9 7 16 qntu
aph: tertio

Indicatio quia in febre acuta e mptura
2 qualio.

In nocte uero magis Caliditas in febre acuta
ra accendit in hora assumptionis cibi 7
fit fortius in hora penetrationis cibi ad
corpus / qz calefactu ee in febre acuta
2 in mibz radicalibus, 62

In hoc caliditate oritur Hippocraetis quo-
mo spatu longu uel breue sanies
93notat, 7 cognoscit ex febre uigore
7 gravitate ut sup aph: 58: 7 2 aph:
47, si n. ariditas oia ut saltem
aliq uel uentiois sz in 20 die in
pist regnera / na sctz accendit uel
hemera 7 lenitaz p longatu uel
tardatu eruptio sz 7 sanies quidie

63

De

De dezinatone aggratu 7 febriu
articulob vide Hippoc: 4 aph: 319
7 33: 2I Epid: aph: 11 87 4 Epid: 2
7 1: 6 Epid: 19 R

69

puta) Quia si in ista acria malitia ambra
litus.

70

• Senes plus in pto reueria mouentur
pp' triplia causam, viscositat' s'q' ma
vitut' debilitat', 7 ma' multitudinē,
sit 7 terram adolescentis nung mouent
in pto reueria qz ma' no' mta
ipis, neq' visosa, 7 virtus fortis, que
defacile q'qd in pulmone g'unt' ex
puere p'nt *

71

pp' duplice causam vesica in aggra
ho: validis sit rigida, 1 pp' apostoma
ip' quo vesica e' afferta, 2 pp'
multitudinē uring' q' rone aggrati
retinet' qz in vesica magis affert'
dolore suas opationes facere no' p't
que nec urina expellere p't, Cu
ergo apostoma ^{vesicæ} ymaginē e' 7 vesica ur
na e' repleta intestini recti fut
g'p'io que 7 stercoz retentio.

73

Vide 4 aph: 75 aph: 59. 7 7 aph: 39

Tal' q' h'g' parti
rule

74

INERTIA

49

IN TERTIVM PRESAGIORVM

HYPPOC: Χόλια Aug: Selsvoff:

In primo & secundo p[ro]st: li: Hypo:
 bonu[m] est de signis q[ui]b[us] futura r[ati]o sunt
 bona sine mala cognoscitur, h[ic] vero de
 die reu[er]sio & Crisi sine bona sine mala lo-
 q[ui]t[ur] & h[ic] aph[or]i: Summa g[ra]tiant[ur] o[mn]i[m]o[m] q[ui]
 in li: Galeni de dieb[us] p[er]iculis & Crisi scri-
 bunt[ur] / & incipit de febr[ib]us tamq[ua]m de mo-
 do uniu[er]saliore, v[er]o q[ui] p[er] se o[mn]i[m]o morbo
 acuto sequit[ur], Cu[m] itaq[ue] q[ui]d sunt febr[es]
 acutiss[im]e / ut Colera g[ra]tiant[ur] q[ui]d[am] / statim
 finiunt[ur], sine q[ui]o p[er]eat / sine q[ui]o sang[ui]s era-
 dat / & ille dies e[st] dies. 4. v[er]o & na[m] p[er]
 di acutiss[im]e morbo[rum] / & t[er]t[ia] g[ra]tiant[ur] o[mn]i
 putant[ur], q[ui]da[m] vero p[er] febr[es] q[ui] faciunt paro-
 xis[m]u[m] tertiant[ur] q[ui] febr[is] p[er]iodi computa-
 tur & septimanas / & due p[er]iodi septi-
 manar[um] iurant[ur] disimulante, tertiana
 ro g[ra]tiant[ur] / & sic: 3. septimanas g[ra]tiant[ur]
 : 20. dieb[us] / & q[ui]da[m] dieb[us] quartana facit in febr[is]
 g[ra]tiant[ur] hoc tid[em] facit dieb[us] / & in febr[is] p[er]
 roxis[m]ali: Sic q[ui]d aliis morbo[rum] no[n] acuto[rum]
 ut quotidianis v[er]o quartana h[ic] g[ra]tiant[ur]
 da p[er] / no[n] q[ui]d 7 dieb[us] h[ic] p[er]iodos, Na[m]
 aliq[ui] p[er] p[er]iodu[m] quotidianis febr[is] ponit[ur]
 in die: 40. 0 & quartana p[er]iodu[m] p[er]iodu[m]

in

in 80 die ponere possumus, in quotidi-
ana sit media inter tertiana &
4. na

Periodus pro gsiduato quibz ad paroxis-
mos ut 4 aph: 59. Stato quibz ad dies
Crisis & Crisim ut sit in 3 pnost:
Latig de Cris vide Gal: li: de Crisi:
112/3 &

Aph: 19 stato aph: 11: pedit de morbis ac-
t in qb: est uelocitas motus ma-
morbi mouens de mebro ad mebrum
Hic uero alyp: de egitudine geta
redit na in egitudine: longis 18
bonz & malz in principio s' stato qd
difficilis discernunt. 7

Prig terminig quartana febrz purz p' ca
dies 50 sit in alijs februb: e dies
14, & quatuor in alijs februb: e dies
60 ita in quartana e dies 240
quartana p' p'atos & no p' dies gputa
8

2 aph: 25:
6 Epid: 20

Crisis in principio & augmento
mala est, In statu uero melior

Prig principit febrz in parientib:
10
t'p' paruis & no t'p' adparitionis
febrz
11

In p'unt

In primis dieb: frequentis silet fluxus
29 sanguinis emittit & si ad 20
die q̄miserit / exitus magis fieri so-
lent, & sit aph: q̄redit de febr: sine
apostemate quatinus aph: 36 / 1 q̄miserit
q̄redit de febr: in apogmate.

dolore ad sur rēte) : in dolor & febr
adhuc sit in duob: primis quart

12

peunt) q̄ et vehementia ardētū h̄o matu-
ratiōis expectare nō p̄nt.

15

NGI = Apoptema gutturis a cerebri fit ^{loca} diaphragma
7 nā defluens aut radit ad naves
7 sit Conja et quēdo dē, aut ad ~~hanc~~
linea ~~retoria~~ 7 sit brans et rando
sit, aut radit ad fauces 7 p̄cty 7 sit
Kataracta ^o notat, oco in h̄o diurne ^o p̄ct
Cataractū appellare possumus, quas oco p̄ct
tangit Hipp: 2 Epid: 27, 7 3 Epid: 6:14
7 2 aph: 40, 7 3 aph: 21, 23 7 24, 7 1 q̄
p̄miserit: 49. Talis ^o defluxus ad guttur
7 fauces aut fit h̄o h̄yemis 7 Veris 7
tunc flegmatione in gutture fait app̄miserit
q̄ 7 venas radit ampliores / de Hippo
3 aph: 21. 7 24. 7 4 RA aph: 26, aut sit

h̄o

tpe Astatis et autumnii et tunc facit ap-
 tolerant qz p venas subtiliores cadit
 de q Hipp: 3 aph: 23. et 4 HA 27, Et a
 medif: 3 ylig appmatf comitof pof / qz
 1 in tali appmatf aut rubet guttur et rumpit
 2 et e malum, aut rubet guttur tantum
 3 et e peius, aut neq guttur neq res
 vix rubet et e pessimum, de qb: ob: hie
 Hipp: agit, HA 7 aph: 50 / 60 / 61 / 62.
 et 6 aph: 37, HA 4 aph: 34 / 35.

1671

Si apostema hoc delituerit in die r-
 tivo in alijs signis malis, pess: e. (si
 hoc fit in die no recto, malum est. Si
 aut in die recto delituerit hoc appma in
 alijs signis bonis, bonum est. et) 20

In febrib: gmnis et impollatf Cuius in im-
 mb: p exitura fieri pt et hoc breviori
 tpe, in seniorib: vero Cuius in febrib: gmnis
 p exitura fieri pt, Impollatf vero et maxie
 erabunda ad quartana Heantf, lig et
 tura remmari possit, s hoc raro et longie
 ri tpe,

In ebullitione subit extinguatf taliditas
 que res adusta in roge remanet, q in
 no emanatf quona exortare solet, et fit
 febif erabunda in rotera nigra gnatf
 in glog

in quibus morbis et in quibus morbis
monetur et in quibus quae remanent
tunc necessario fit ut sunt poxissimi
febrim non statim unum ordine.

28

Non solum augmetur dolor, sed et urinae digne-
stio in febrili: Crisis indicat.

32

Praxia accidentia et Crisis in omni spe
febris in iuventute fieri solent, et in illis
autem quae etiam in omni illud non accidit
in omnibus febrili: 3. amio / sed in parte huius, et
per etiam in omnibus morbis acutis fieri solent.
per magis colere uictoria in morbis
acutis.

33

In corporibus pueros multum congestis
supfluitates et humores, rone quibus
et etiam nutrimenti, quae in febrili: laborat
pueri ~~non~~ substantiam humores et supflui-
tates, ergo in corpore fluere solent et
maxime ad memos, in memis in puero
molliores et debiliores sunt. In hunc
spasmi totius corporis rursus, et perdit
apud: de spasmo repletionis, quae immens
in febrili: rone inueniuntur spasmi inanitionis.

35

Medicus non solum numerum signorum
considerare debet sed magis uirtutibus signorum.

37

* Morbus ex morbo quatuor *